

Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова
Кафедра образотворчого мистецтва

ПЛАСТИЧНА АНАТОМІЯ

Нормативний курс, 2 курс бакалавр, 3 семестр

Викладач:

ст. викладач Цебенко Любомир Іванович,

e-mail: l.i.tsebenko@npu.edu.ua

Індивідуальні консультації – четвер 14.00-15.20

Аудиторії: арт-простір СКЛО

ПЕРЕДУМОВИ ЗАРАХУВАННЯ НА КУРС:

Базовий курс. Базові уявлення про фізіологію, практичні навички та вміння з рисунку.

ОГЛЯД КУРСУ

Мета курсу:

- допомогти вам краще розуміти внутрішню конструкцію людського тіла;
- навчити вас правильно передавати пластику поверхні людського тіла в статичній й динамічній під час створення зображення пензлем, олівцем чи стилусом;
- пояснити вам як використовувати теоретичні знання з пластичної анатомії в художній і педагогічній практиці.

Ми з вами дослідимо:

- анатомічні особливості людського тіла і способи його зображення на площині;
- правила та закони побудови фігури людини у стані спокою та в русі;
- як використовує митець знання з пластичної анатомії у різних видах образотворення: від зарисовок і ескізів картини, скульптури, дизайну книги, плаката, костюма, авторської ляльки тощо;
- як трансформувати отриманий досвід в практику роботи художника-педагога.

Ми розширимо ваш практичний художній досвід під час реалізації наступних завдань:

- створення докладного зображення кістяка людського тіла у двох проекціях з виокремленими деталями;
- зарисовки головних груп м'язів тулуба для розуміння рельєфу поверхні тіла;
- зарисовки верхніх і нижніх кінцівок у статичних положеннях і у русі з анатомічним аналізом;

- зарисовки голови і шиї з акцентом на роботі м'язів і багатогранності психологічних станів, які вони передають.

Наприкінці вивчення курсу ви впевнено володітимете розумінням пластики людського тіла, зможете реалізовувати власні задуми в авторському художньому творі.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва у процесі навчання, під час художньої діяльності або організації різнорівневої художньої освіти, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів відповідних наук і характеризується певною невизначеністю умов.

ФК01. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК09. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ

ПРО2. Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПРО16. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого та декоративного мистецтва.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Практико-орієнтоване персоніфіковане викладання, пояснювально-ілюстративне викладання, демонстрування наочності, педагогічний рисунок, робота з моделями, робота з натури, робота з пам'яті, копіювання, навчально-творчі завдання.

ФОРМИ НАВЧАННЯ

Лабораторний практикум.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання продуктів творчої діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

3 кредити, 90 год., 34 год. лабораторних занять

1. Пластична анатомія як допоміжна дисципліна у вивченні основ зображувальної грамоти. Поняття про кісткову і м'язову системи	4
2. Поняття про пропорційні модулі, єгипетські і грецькі канони, канон для художників. Центр ваги тіла людини, поняття про площу опори	4

3. Хребет як основа всього скелета. Грудна клітина. Череп - скелет голови	6
4. Плечовий пояс і скелет верхньої кінцівки. Тазовий пояс та нижня кінцівка. Відмінності скелету чоловіка і жінки	4
5. Загальні знання про м'язи. Будова м'язів. М'язи тулуба і шиї	4
6. М'язи верхніх та нижніх кінцівок і тазового поясу	8
7. М'язи голови. Участь м'язів обличчя у міміці. Анатомія ока, вуха і носа	4

ПРАКТИЧНА РОБОТА

1. Огляд будови людського тіла	4
2. Поняття про пропорційні модулі	4
3. Скелет, грудна клітина, череп	6
4. Кістки плечового поясу, верхньої кінцівки, кісток тазу і нижньої кінцівки	4
5. М'язи тулуба і шиї	4
6. М'язи плечового поясу і тазу, верхньої і нижньої кінцівок	8
7. М'язи голови, мімічні м'язи, анатомія ока, вуха, носа	4

РОБОТА В СЕМЕСТРІ

Навчальний матеріал курсу, зміст практичних занять, критерії та порядок оцінювання та додаткова інформація буде зберігатися на веб-сайті курсу за посиланням <https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=390>. Прохання повідомляти мене про технічні проблеми веб-сайту курсу, інакше ми вважатимемо, що всі студенти мають доступ до матеріалів і завдань курсу.

Радимо користуватися медіафайлами Pinterest, Croquis cafe, Crocke 360 you tube, рекомендованими візуальними ресурсами.

Практична підготовка є основним видом вашої навчальної роботи, що сприяє активному здобуттю художніх навичок і умінь. Завдання матимуть центральну мету формування базових знань з пластичної анатомії, будови і пропорцій людського тіла, вмінь зображення людини в русі з різних ракурсів. Важливо, щоби ви активно вдосконалювалися в отриманих художніх навичках і вміннях, адже найефективніший спосіб стати кращим художником – створити, виправити, а потім створити наново.

Самостійна робота студента зараховується при підведенні підсумків роботи у семестрі.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

1. Баммес Г. Изображение фигуры человека. Берлин, Фольк унд виссен, 1984.
2. Барчай Й. Анатомия для художников. М.: ЭКСМО-Пресс, 2001.
3. Бриджмен Дж. Человек как художественный образ. Полный курс анатомического рисования. М.: Эксмо, 2005.
4. Ган Н.С. Курс пластичної анатомії людини. К.: Мистецтво, 1965.
5. Кириченко М. А. Основи образотворчої граматики. К.: Вища школа, 1982.

6. Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия и изображение человека на ее основах. М.: Изобразительное искусство, 1985.
7. Рабинович М.Ц. Пластическая анатомия человека, четвероногих животных и птиц. М., 1978
8. Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. К., 2013
9. Візуальні ресурси <https://www.youtube.com/watch?v=5JH1QDDI2Og>
10. Візуальні ресурси https://www.youtube.com/watch?v=b1NT_oD1MB8
11. Візуальні ресурси <https://www.youtube.com/watch?v=U2ujqmk1SKI>
12. Візуальні ресурси <https://www.youtube.com/watch?v=y6bmTbK-8ss>
13. Візуальні ресурси <https://www.youtube.com/watch?v=7pYjP8uSSsA>
14. Візуальні ресурси <https://www.youtube.com/watch?v=W7tuHS5jx4w>
15. Візуальні ресурси <https://www.youtube.com/watch?v=FzFqbv5h8Co>
16. Візуальні ресурси https://www.youtube.com/playlist?list=PLw_KkgCxYIrCcXjRUdF8zcy-dxcMycbOm
17. Візуальні ресурси https://www.youtube.com/watch?v=WM_qn9-FhTY
19. Візуальні ресурси <https://www.youtube.com/watch?v=SHI3K2HhoxQ>
20. Візуальні ресурси https://www.youtube.com/watch?v=R9wT_OL7pow

ПОЛІТИКА КУРСУ

1. Поважайте своїх одногрупників, що передбачає створення середовища, сприятливого для навчання, а це означає – не запізнюватися, вимикати мобільні телефони, уважно слухати та завжди брати участь у діяльності.
2. На курсі ми заохочуємо студентів обговорювати виконані роботи. Дискусії є вкрай бажаними.
3. Ми підтримуємо індивідуальну траєкторію навчання студентів, а також сприяємо відпрацюванню пропущених занять на індивідуальних заняттях з викладачем.
4. Ми підтримуємо найвищі стандарти академічної доброчесності, отже, неприпустимими є списування, підказки, копіювання робіт інших студентів і митців, плагіат. Ми можемо навчатися в інших, проте завжди несемо індивідуальну відповідальність за власну роботу і розуміння матеріалу. Будь-який студент, який не в змозі віддати належне за ідеї або матеріали, запозичені з інших джерел, винний у плагіаті. Нечесність будь-якого роду по відношенню до тестів, іспитів, завдань, зміни записів або оцінок вважається шахрайством. Етичні принципи академічного навчання в університеті реалізуються згідно Положення про академічну доброчесність <https://npu.edu.ua/universytet/prozoryi-universytet#polozhennia-pro-akademichnu-dobrochesnist-v-npu>
5. Не бійтеся помилятися. Хоча ми, звичайно, будемо оцінювати ваші творчі роботи, але ми ніколи не будемо судити про вас, ваш інтелект і ваші здібності.

Оцінювання здійснюється згідно Порядку контролю якості знань студентів НПУ імені М.П.Драгоманова

https://npu.edu.ua/images/NMC/Polozhenia/Порядок_контролю_якості_знань_с_тудентів_20.04.21.pdf

6. Якщо у вас виникатимуть запитання щодо оцінки або бажання оскаржити її, професійним і відповідним нормам університету буде запитати про це протягом дня після її отримання. Виявлення, запобігання і врегулювання конфліктів регулюється Положенням про врегулювання конфліктів у НПУ імені М.П. Драгоманова

https://npu.edu.ua/images/NMC/Polozhenia/положення_про_конфлікт_2021.pdf

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Вид навчальної діяльності	Бали
2 курс – 3 семестр	
Зображення пропорцій людини, канони	10
Зображення скелета і черепа	20
Зображення кісток плечового поясу, верхньої кінцівки, кісток тазу і нижньої кінцівки	20
Зображення м'язів тулуба і шиї	20
Зображення м'язів плечового поясу і тазу, верхньої і нижньої кінцівок	20
Замальовки або копії різних мімічних станів обличчя.	10
Поточний рейтинговий бал - залік	100

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

№п/п	Вид навчальної діяльності	Кількість балів
1	Поточний рейтинговий бал - залік Оцінювання практичних робіт	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ТВОРЧИХ РОБІТ				
	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Змістова повнота й оригінальність навчально-творчої роботи 33,3%	Ідея навчально-творчої роботи повністю відповідає змісту завдання, є художньо виразною та цілісною, самостійною та інформативною	Ідея навчально-творчої роботи відповідає змісту завдання, є досить виразною та інформативною, містить елементи оригінальності	Ідея навчально-творчої роботи частково відповідає змісту завдання, є маловиразною й малоінформативною, що ґрунтується на існуючих зразках	Ідея навчально-творчої роботи не відповідає змісту завдання або є невиразною та шаблонною
Образотворча грамотність навчально-творчої роботи 33,3%	Студент застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні гармонії, використовує образотворчі техніки з майстерністю	Студент частково застосовує закони і прийоми композиції (єдність, контраст, баланс, рух, домінанта, ритм тощо), колірні гармонії, використовує образотворчі техніки з достатнім вмінням	Студент застосовує закони і прийоми композиції, колірні гармонії та використовує образотворчі техніки на елементарному рівні	Студент ігнорує закони і прийоми композиції, колірні гармонії, не володіє образотворчими техніками

Презентація 33,3%	Студент дотримується послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, результат роботи характеризується акуратністю та контролем за процесом	Студент загалом дотримується послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, поодинокі моменти неакуратної роботи не впливають на загальне художнє враження	Студент слабо опанував послідовності виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, неконтрольованість і неакуратність процесів заважає художньому сприйманню кінцевого результату	Студент ігнорує грамотну послідовність виконання всіх стадій навчально-творчого завдання, робота виконано неакуратно та поза творчим контролем

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни